

визначають життєздатність і потенціал розвитку господарюючого суб'єкта. В сучасні портовій діяльності активно взаємодіють державна та приватна форми власності. Відповідно існують інтереси численних суб'єктів відтворювального процесу в портовій діяльності, якими є держава, підприємства різних форм власності тощо. Взаємодія і необхідність задоволення цих інтересів є метою та основою функціонування системи відтворення. З іншого боку, протиріччя, що є характерними є системи інтересів в сфері сучасної портової діяльності України, є суттєвим стримуючим чинником ефективного відтворювального процесу.

Наявність елементів основних фондів, їх відповідність певному рівню техніко-технологічного розвитку транспортної галузі, вимогам клієнтури й один одному має суттєвий вплив на цикл відтворення і збалансованість економічної системи окремих підприємств та портового господарства в цілому. Транспортні технології розвиваються досить високими темпами, що обумовлює високий ступінь не лише фізичного, а й морального зносу особливо активної частини основних фондів.

Рівень розвитку трудового потенціалу значною мірою визначає величину додаткової вартості і підвищення ефективності функціонування відтворювальної системи в сфері портової діяльності. В цій сфері нажалі також існують певні проблеми. Недостатньо високий рівень якості менеджменту і маркетингу деяких суб'єктів портової діяльності також не сприяє підвищенню ефективності відтворювального процесу.

Від періодичності, ритмічності та інших характеристик руху капіталу значною мірою залежить обсяг його накопичення і відповідно темпи розвитку відтворювальної системи портового господарства.

УДК 338.124

ПРИНЦИПИ ЗНИЖЕННЯ РИЗИКУ В АНТИКРИЗОВОМУ УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

*Маковоз О.В., к.е.н., доцент,
Кириченко Є.О., магістр (УкрДАЗТ)*

Теперішню ситуацію розвитку багатьох суб'єктів господарювання та ряду галузей фахівці одноставно визначають, як кризову. Ризиками можна управляти, тобто використовувати різні заходи щодо зниження їхнього рівня. За допомогою вивчення причин виникнення ризиків можна запобігти ризикам, уникнути їх чи вийти з ризикової зони.

У системі ризик-менеджменту підприємств можна виділити такі способи зниження можливих втрат від ризиків діяльності:

1) уникнення ризику, тобто відмова від здійснення тих операцій, які пов'язані з високим рівнем ризику;

2) передавання ризику – переведення можливих втрат, пов'язаних із реалізацією угоди, на третю особу: страхову компанію, особу поручителя; тощо.

3) прийняття ризику, що означає залишення всього чи частини ризику діяльності і покриття його за рахунок власних джерел або за рахунок збільшення розміру платежів чи ціни продажу товарів/послуг;

4) зниження ризику – вжиття заходів, що дають змогу знизити ймовірність настання несприятливого випадку чи зведення розмірів збитку до мінімально можливого рівня.

Виділяють такі основні принципи процесу управління ризиком:

1. Принцип масштабності – господарюючий суб'єкт повинен прагнути до найбільш повного охоплення можливих сфер виникнення ризиків.

2. Принцип адекватної реакції – підприємство повинне відповідно і швидко реагувати на внутрішні і зовнішні зміни, які виражаються в реалізації ризику, тобто в тих ситуаціях, коли він стає реальністю.

3. Принцип мінімізації – підприємства намагаються мінімізувати, по-перше, спектр можливих ризиків, а по-друге, ступінь їх впливу на свою діяльність.

Дії по зниженню ризику ведуться за допомогою різних заходів. Ще однією важливою обставиною є те, що жоден із них не є універсальним.

Досягти оптимального співвідношення між рівнем досягнутого зниження ризику і необхідними для цього додатковими витратами можливо лише при комплексному використанні різних методів обмеження ризику.

Зниження ступеня ризику може здійснюватись або шляхом його передачі, тобто зовнішніми засобами, або за допомогою внутрішніх ресурсів (самострахування), розподілу фінансових, матеріальних коштів з урахуванням принципів лімітування, диверсифікації, тобто внутрішніми засобами. До внутрішніх засобів зниження ризику відносять також здобуття додаткової інформації.

Передача ризику здійснюється або шляхом його розподілу, або через механізм зовнішнього страхування.

Розподіл ризику полягає в тому, щоб, наприклад, покласти певну частку відповідальності за ризик на того співучасника реального інвестиційного проекту, який здатний його

контролювати краще від інших. Передача ризику може здійснюватись також шляхом укладення ф'ючерного контракту.

УДК 658.65.011

УПРАВЛІННЯ ІНТЕГРАЦІЙНИМИ УГРУПУВАННЯМИ СУБ'ЄКТІВ ЕКОНОМІКИ

*Науменко М. О., д.філ. екон. напрям, професор
(АВВ МВС України)*

Інтенсифікація розвитку світової економіки та ускладнення глобального конкурентного середовища вимагають інтенсифікації всіх видів економічних процесів, що відбуваються як на державному рівні, так і у внутрішньому середовищі національних товаровиробників. Така інтенсифікація вимагає належної адаптації наявних механізмів управління господарюючих суб'єктів до змінених умов життєдіяльності за значної обмеженості ресурсного потенціалу кожного окремого підприємства.

Відповідно економічна ефективність діяльності підприємств в багатьох аспектах підпорядковується їх спроможності оптимізувати відносини зі значною кількістю партнерів, що взаємодіють в рамках розширеного й інтегрованого єдиного бізнес-процесу. Такі якісні зміни призводять до посилення прояву коопераційних зв'язків між підприємствами та, врешті решт, до виникнення інтегрованих суб'єктів господарювання (ІСГ).

Якщо раніше будь-який господарюючий суб'єкт був спроможний розробляти стратегію власного розвитку, орієнтуючись лише на наявний внутрішній потенціал, зараз така можливість нівелюється потребою здійснення ефективної організаційно-економічної взаємодії, ланцюгів створення доданої споживчої цінності.

Вирішення нагальної потреби формування й розробки механізмів управління ІСГ значною мірою ускладнюється такими особливостями національної економічної та освітньо-наукової систем, як не повною мірою законодавча урегульованість інтеграційних відносин, щодо наявності значно більшої кількості й форм об'єднань підприємств, ні визначено у законодавстві, брак належного теоретико-нормативного підґрунтя, яке б регулювало співпрацю в неформальних чи «м'яких» інтеграційних утвореннях.

Послідовний перехід до високорозвиненої соціально орієнтованої ринкової економіки інтенсивного типу викликає радикальні зміни в

стратегії управління і плануванні діяльності підприємств усіх форм власності. В умовах поширення процесів глобалізації активно використовуються методи стратегічного менеджменту, що орієнтують підприємство на довгострокове перебування на ринках, підвищення ефективності господарювання та повне використання власного потенціалу. Разом з тим виявилися такі особливості ринку, як частота та непередбачуваність змін попиту, виникнення нових потреб та видів продукції, що скорочують довжину життєвого циклу товарів і час реагування на зміни ринкового середовища, викликають високий ступінь ризику не реалізації товарів, а тому – невиправдане нагромадження запасів і зростання витрат.

Через це зростають вимоги до управління виробничою та обслуговуючою системами, виникає потреба в структурах, що ефективно та з найменшими витратами здійснювали б управління матеріальними та пов'язаними з ними логічними потоками й задовольняли вимоги кінцевих споживачів. Одним з можливих шляхів вирішення означених проблем є впровадження інтеграційних механізмів в практику стратегічного управління підприємствами.

Перевагами впровадження такої концепції є забезпечення виробництва конкурентно-спроможної продукції за рахунок більш низьких витрат і цін; наявність якісної і реальної інформації про собівартість окремих видів продукції і їхніх позицій на рівні в порівнянні з продуктами інших виробників; можливість використання гнучкого ціноутворення; надання об'єктивних даних для складання бюджету підприємства; можливість оцінки діяльності кожного підрозділу підприємства; прийняття ефективних і обґрунтованих управлінських рішень.

Таким чином можна стверджувати, що одним з напрямків подолання існуючої кризи є створення та управління інтеграційними угрупованнями окремих суб'єктів економіки, включаючи бюджетні організації, в тому числі військові формування. Залучення військових частин в інтеграційні угруповання дозволить підвищити надійність й стабільність їх матеріально-технічного забезпечення і в цілому ефективність використання бюджетних коштів на забезпечення діяльності частин. Це в свою чергу дозволить підвищити відповідальність за прийняття рішень, а отже й подолати на цьому підґрунті наслідки кризового періоду розвитку країни.